

ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

ЦІСЕЦЬКИЙ О.Є.

Copyright © 2013

Конфлікти супроводжують суспільство в усіх сферах людської діяльності уже впродовж багатьох століть, тому виникла об'єктивна необхідність застосування певних вмінь, навичок та характеристик особистості для попередження, конструктивного розвитку та вирішення конфліктних ситуацій без надання соціальної шкоди. Відтак є потреба в конфліктологічній компетентності сторін у протистоянні поглядів та думок.

Процес формування конфліктологічної компетентності особистості є складним, тривалим але актуальним, що доведено науковими дослідженнями А. Анцупова, С. Богданова, В. Зазикіна, Н. Самсонова, Л. Цой, А. Шипілова, І. Козич. Проте в літературі досі не існує єдиного розуміння змісту цього поняття.

Мета даної розвідки полягає у теоретичному обґрунтуванні суті, структури та функцій конфліктологічної компетентності особистості та розробці системи її формування і розвитку. Якісні характеристики людини завжди були і є основним ресурсом для створення суспільних благ та надання розмаїтих послуг. Конфліктологічна компетентність або компетентність у вирішенні конфліктів є важливою складовою формування професійної компетентності майбутніх фахівців тих професій, що передбачають роботу з людьми й постійне спілкування у процесі професійної діяльності. Тому очевидною є необхідність формування та подальшого розвитку і вдосконалення конфліктологічної компетентності особистості.

Формування конфліктологічної компетентності базується на таких основних блоках: теоретичні знання у галузі соціології, конфліктології, психології; володіння технологіями управління конфліктом; формування професійного типу мислення, до якого входить рефлексивність, методологічність, креативність, динамізм; володіння технологіями стресостійкості у конфліктах, відсутність страху перед конфліктами; дотримання професійної етики у конфлікті; високий рівень особистої культури [2; 3]. Вважаємо, що система формування і розвитку конфліктологічної компетентності особистості має охоплювати: 1) освоєння азів конфліктологічних знань ще у загальноосвітній школі; 2) вивчення конфліктології студентами усіх спеціальностей, а не тільки тих, які в майбутньому будуть соціологами, психологами чи фахівцями з управління персоналом; 3) вивчення конфліктології слухачами навчальних закладів післядипломної освіти; 4) формування конфліктологічної компетентності у фахівців, які проходять підвищення кваліфікації; 5) розвиток конфліктологічних знань у працівників на підприємствах, в установах і організаціях у процесі реалізації заходів з розвитку персоналу, та ін. Причому розпочинати конфліктологічну освіту треба ще у загальноосвітній школі. Забезпечувати цей процес навчання повинен шкільний психолог у тісній співпраці з класним керівником і під загальним керівництвом заступника директора школи з виховної роботи. Тим самим буде активізована діяльність психологів, зблизить їх з дітьми.

Продовження формування конфліктологічної компетентності покладається на вищу школу, адже практика свідчить, що випускники вищої школи не готові до конфліктологічної діяльності у професійному середовищі, що виражається в недостатньому розвитку у них професійно важливих якостей, які забезпечують фахівцеві орієнтування в складній ситуації під час професійної взаємодії, управління негативними емоційними станами, оцінку важливості об'єкта конфлікту, здійснення впливу на опонента, з метою недопущення або розв'язання конфлікту. Щоб усунути таку некомпетентність студентів у конфліктних ситуаціях насамперед потрібно так будувати навчальний процес, щоб не було розриву теорії з практикою. Тому під час навчального процесу слід приділяти велику увагу проведеному спеціальних психологічних семінарів, курсів з використанням різних активних форм навчання: ділових ігор, психологічних практикумів, тренінгів тощо [3, с. 128]. Сприяти формуванню кваліфікованих спеціалістів у сфері врегулювання конфліктів можна в процесі проведення тренінгових занять, спрямованих на оволодіння студентами знаннями про конфлікти, шляхи їх попередження та розв'язання, а також формування у них відповідних умінь та навичок в процесі аналізу реальних конфліктних ситуацій [1, с. 4]. Всі ці заходи будуть корисними не лише студентам, а й слухачам які здобувають другу вищу освіту і фахівцям, які проходять підвищення кваліфікації.

Загалом у процесі створення і реалізації програм з розвитку персоналу підприємства необхідно обов'язково передбачати заходи спрямовані на формування і розвиток конфліктної компетентності у працівників. Це можуть бути як спеціальні бесіди, лекції, тренінги, так і будь-які інші корпоративні заходи до яких можна включити окремі тематичні номери (рольові чи ділові ігри, вирішення професійних завдань конфліктологічного спрямування тощо). Важливо, щоб до цього процесу було залучено якнайбільше працівників для отримання максимального ефекту. Тому названі вище заходи, методи і форми навчання забезпечать якісну підготовку конфліктологічно компетентних фахівців за умови наявності викладачів і тренерів відповідної кваліфікації і належного матеріально-технічного забезпечення.

Висновки. Ефективне застосування запропонованої системи та підходів щодо формування та удосконалення конфліктологічної компетентності особистості: а) сприятиме попередженню виникнення конфліктів; б) допоможе подолати деструктивні наслідки конфліктів; в) забезпечить високу ефективність використання персоналу; г) сприятиме формуванню здорового соціально-психологічного клімату в трудових колективах; д) підвищить ефективність міжособистісної взаємодії; е) допоможе направляти конфлікти в конструктивне. Перевагами запропонованої системи є комплексний підхід до формування та розвитку конфліктологічної компетентності особистості та її постійний розвиток впродовж усього трудового життя.

1. Антоненко І. Формування конфліктологічної компетентності майбутніх соціальних педагогів. Доступний з: <http://www.kspu.kr.ua/download/nauk>
2. Гагіна Н. В. Педагогічні умови формування у майбутніх менеджерів умінь конструктивної взаємодії у ситуації конфлікту: дис... к. п. н. – Житомир, 2011. – 36 с.
3. Карамушка Л. М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.

КОМУНІКАЦІЙНИЙ ВПЛИВ ПОЛІТИКИ НА СВІДОМІСТЬ ЛЮДИНИ ЧЕРЕЗ МЕТОД ЕМПІРИЗМУ

РАК О.Ю.

Copyright © 2013

Сьогодні сучасні системи комунікацій здатні відтворювати психологічний характер, певні емоції, ідеї, думки тощо. Наприклад, психологи-дослідники вважають, що мова тіла (невербальна) є сильнішою аніж вербальна, оскільки знакова і поведінкова система має більший вплив на людину. Уявність людини є надзвичайно просторовим і багатим, тому візуально додає певні елементи, тому кожному політику необхідно постійно вчитися маневрувати своє поведінкою, емоціями, мімікою та жестами тіла.

Історично склалося так, що невербальна комунікація має особливе значення у повсякденному житті, оскільки вміння себе вести у суспільному середовищі – це важлива складова і на це звертається найбільша увага серед громадськості. На сьогодні політика розглядається не стільки з точки зору вербальної комунікації, тобто вміння спілкуватися, мати ораторські здібності, а, мабуть, більш невербального спілкування (комунікації), тобто поведінка, жести, манери, реакція, діяльність та контактна участь в громадському середовищі.

Політика через комунікаційний процес впливає на свідомість людини за допомогою емпіричного (спостережного) методу, супроводжуючи при цьому процес зміни політичного життя держави і суспільства в цілому. Таким чином динаміка зміни процесу політичної комунікації має суттєвий вплив на політичну систему. Політична комунікація щоразу шукає нові винаходи і методи маніпулювання свідомістю та думкою людини в певному бажаному напрямку для політики.

За своєю суттю комунікація має значення системи, яка включає в себе створення, передавання і отримання інформації (повідомлення). Як вже зазначалося вище, комунікація може мати як вербальний, так і невербальний вигляд. Вербальна комунікація у теоретичному значенні розуміється як словесність та знаковість, також для неї властиві візуально-зоровий та розмовно-звуковий методи. Невербальна комунікація (комунікація без слів) – це мова тіла, жести, міжособистісний простір (допустима дистанція), часові властивості, а також для неї властиві жестикульований, візуально-зоровий (контакт очей), поведінковий та віртуально-психологічний методи спілкування. Глобалізація та кібернетизація суспільства привела до інтенсивного розвитку системи комунікацій в основу яких закладені технології анімації та мультимедійні системи здатних найбільш ефективно маніпулювати свідомістю та думкою людини.

Політична комунікація висвітлює або звітує діяльність політиків та президента через усі канали засобів масової комунікації (ЗМК), тому спостережно-прогнозованим та стратегічним завданням для політологів є направлення свідомості людини в той чи інший бік політики. Варто зазначити, що політична комунікація включає в себе декілька функцій, які використовуються у засобах ЗМК, наприклад: інформаційну, інтроформаційну, виховну, психологічну, аналітичну, емоційну, силову, переконливу, спонукальну та вирішальну. Кожна з цих функцій має динамічний процес свого існування та впливу, без якого неможливо бути в політичному середовищі у контакті з громадськістю на рівні дії у підсвідомість.

Політичні зміни у державі передбачають зміну поведінки громадськості, оскільки у людей з кожним роком змінюється ставлення до політики, а також рівень довіри знижується, а відповідним чином виникає пасивна неучасть громадянина на виборах і зневіра у покращення життя у державі. На сьогодні, люди розглядають владу як недержавну, аполітичну, анархічну, яка не працює на благо держави, а навпаки.

Сьогодні завданням політичної дії – координувати громадську думку, вміти вислухати суспільство і відповідати за свою політичну діяльність. Діалог між владою та суспільством повинен постійно активізуватися і як інформаційно, так і інтроформаційно діяти на мозок людини. Політична гра політика якраз полягає в подачі повідомлення так, щоб звернути – зацікавити – завоювати увагу завдяки логічному та емоційному переконанню.

Громадська думка настільки мінлива і нестабільна, що її потрібно підштовхнути до певних дій. Тому щоразу перед виборами політична влада шукає методи управління думкою та увагою, завше політики використовують методи поштовху людей до певних дій певною мірою контролюючи події. Впливова дія політика у політичній комунікації включає в себе такі складові: комунікатор, повідомлення, канал, комунікант, реакція, спостереження, анонімне опитування, анімація, аналіз, стратегічне прогнозування, зворотній зв'язок. У своїй професійній діяльності мас-медіа, подаючи політичну інформацію для споживачів, якраз використовує вищеперераховані складові різного жанру – інформаційний, розважальний і трансформаційний, а також інтроформаційний. Перед